

A Fővárosi Ítéltábla a Dr. Frisch Ügyvédi Iroda (**cím**, ügyintéző: dr. Frisch Gábor ügyvéd) által képviselt felperes neve (felperes címe) felperesnek, a dr. Lesti Zsuzsanna pártfogó ügyvéd (**cím**) által képviselt I.rendű alperes neve (**I. rendű alperes címe**) I. rendű, II.rendű alperes neve (**II. rendű alperes címe**) II. rendű alperesek ellen végrendelet érvénytelenségének megállapítása iránt indított perében a Budapest Környéki Törvényszék 2015. október 5. napján meghozott 2/D.P.20.580/2014/36. számú részítélete ellen a felperes részéről 51. sorszám alatt előterjesztett és az 1.Pf.21.405/2016/4. szám alatt kiegészített fellebbezés folytán meghozta a következő

r é s z í t é l e t e t:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság részíteletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy a Nemzeti Adó- és Vámhivatal külön felhívására fizessen meg az államnak 62.600 (Hatvankétezer-hatszáz) forint fellebbezési illetéket.

Az I. rendű alperest képviselő pártfogó ügyvéd másodfokú díjának viselésére a felperes köteles.

A részítelet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

A felperes apja, **T.I.** (továbbiakban: az örökhagyó) a 2004. február 14-én kelt „ajándékozási végrendelet” elnevezésű iratban akként rendelkezett, hogy ingatlanát, ingóságait és pénzét gondozójára, az alperesre hagyja, aki vele lakik és gondozását ellátja. Felesége 1974-ben vált el tőle, gyermekeit ellene nevelte, akikkel nincs kapcsolata. Így halála esetén mindenét gondozójára hagyja, vagyis ajándékozza. Az iratot tanúként **K.I.** és **K.S-né** írták alá.

Az örökhagyó 2005. március 2. napján elhunyt, törvényes örökösei gyermekei, a felperes, valamint a perben nem álló **T.A.**. A hagyatéki eljárásban az alperes a 2004. február 14-én kelt okiratra alapítva igényt tartott az örökhagyó hagyatékára. A hagyatéki ügyben eljáró közjegyző az örökhagyó hagyatékát - a 2005. március havi 64.587 forint nyugdíját és a **p.-i ...** helyrajzi szám alatt nyilvántartott ingatlant 1.500.000 forint értékben - a 2005. november 21. napján meghozott .../2005/28. számú végzésével az alperesnek adta át, fele részben teljes, fele részben ideiglenes hatállyal a 2004. február 14-én kelt végrendelet alapján. A végzés indokolása szerint a törvényes örökösök közül felperes neve a végrendelet érvényességét vitatta, míg a másik törvényes örökös, **T.A.** a hagyatéki tárgyaláson nem jelent meg, a végrendeletre tájékoztatás ellenére nem nyilatkozott. felperes neve igénybejelentésére tekintettel a hagyaték fele része tekintetében ezért az átadásról

ideiglenes hatállyal rendelkezett. A hagyatékátadó végzés ellen a felperes fellebbezést terjesztett elő. Ennek folytán a Pest Megyei Bíróság, mint másodfokú bíróság a 2006. április 18. napján meghozott 3.Pkf.20.523/2006/2. számú végzésével a közjegyző végzését helybenhagyta.

A hagyaték átadását követően az alperesek csereszerződést kötöttek, az I. rendű alperes a részére átadott **p.-i ...** hrsz.-ú ingatlant elcserélte a II. rendű alperes tulajdonában álló **p.-i ..0** hrsz. alatt nyilvántartott ingatlanra.

A felperes módosított keresetében az I. rendű alperessel szemben többek között az örökhagyó 2004. február 14. napján kelt végrendelete érvénytelenségének megállapítását kérte. Érvénytelenségi okként arra hivatkozott, hogy a végrendeletet nem az örökhagyó írta, és írta alá, annak aláírása nem két tanú együttes jelenlétében történt, továbbá az alperes az örökhagyó életére tört, mert közreműködött halálában, ezért a Ptk. 602. § (1) bekezdés a) pontja alapján az öröklésre érdemtelen.

Az alperesek a kereset elutasítását kérték.

Az elsőfokú bíróság részítéletével a végrendelet érvénytelenségének megállapítása iránti keresetet elutasította. Indokolásában utalt a Ptk. 599. § (2) bekezdésére, a 629. § (1) bekezdés a) és b) pontjaira, a 600. § c) pontjára, továbbá a 602. § (1) bekezdés a) pontjára. E jogszabályhelyek alapján arról tájékoztatta a felperest, miszerint őt terheli annak bizonyítása, hogy a végrendeletet nem az örökhagyó írta és írta alá, annak aláírásakor a tanúk nem voltak együttesen jelen és hogy az alperes az örökhagyó életére tört.

A végrendeletet tanúként aláíró **K.I.** vallomása szerint a végrendeletet az örökhagyó előtte írta és írta alá. A másik végrendeleti tanú, **K.S-né** korábbi vallomása szerint a végrendeletet annak készítése és **K.I.** aláírását követően írta alá. A későbbiekben már akként vallott, hogy az örökhagyó korábban tájékoztatta őt arról, miszerint végrendelet megírására készül és vagyont az alperesre kívánja hagyni. Az elsőfokú bíróság a tanúk vallomását vette alapul a tényállás megállapításánál, figyelemmel arra, hogy ismételt meghallgatásukra 2012. évben került sor, így ekkor már nyilvánvalóan kevésbé emlékeztek a történetekre, amit maguk is megerősítettek. A tanúk vallomása szerint a végrendelet szövegét az örökhagyó írta és ő is írta alá, végrendelkezési akarata megegyezett a végrendelet tartalmával. Emellett a felperes kizárólag fénymásolatban csatolt az örökhagyótól származó leveleket, okiratokat, általa aláírt orvosi iratokat és ezek alapján kérte írásszakértő kirendelését. A bíróság tájékoztatta a felperest, hogy a szakértői vélemény megfelelő bizonyossági fokú elkészítéséhez az örökhagyó eredeti aláírására van szükség. A felperes annak ellenére, hogy az általa másolatban csatolt okiratok eredetben álltak rendelkezésére, az eredeti okiratokat bírósági felhívás ellenére nem csatolta, másrészt e körben a 2015. március 6. napján történt bírósági felhívását követően, hónapok elteltével késedelmesen tett indítványt iratok beszerzésére. A bíróság mindezeket a Pp. 206. § (1) bekezdésében foglaltaknak megfelelően mérlegelve, a felperesnek azt a hivatkozását, hogy a végrendelet nem az örökhagyótól származik, nem tartotta megalapozottnak.

Figyelemmel arra, hogy a perrel érintett végrendeletre a Ptk. 629. § (1) bekezdés a) pontja alkalmazandó, a végrendelet érvényessége szempontjából nem releváns a felperesnek az a hivatkozása, hogy a végrendeletet az örökhagyó nem a két tanú együttes jelenlétében írta alá.

A felperes azt, hogy az alperes az örökhagyó életére tört, arra alapította, miszerint az örökhagyó fogatlan volt, kora és megromlott állapota miatt kizárólag pépes állagú ételt ehetett volna. Ezzel szemben az alperes disznócsülök bázisú étkeztetést erőszakolt az örökhagyóra, akinek halálát

gyomorperforáció következménye okozta, melynek egyik oka a zsíros hússal etetés volt. E körben a felperes további, különböző feltevéseket terjesztett elő azzal kapcsolatban, hogy az alperes hogyan törhetett még az örökhagyó életére. A bíróság tájékoztatta a felperest, miszerint őt terheli annak bizonyítása, hogy az alperes az örökhagyó életére tört, mely kötelezettségének azonban nem tett eleget. Ezen érvénytelenségi okkal összefüggésben kizárólag a ... Kórház főorvosa, dr. **F.J.** írásban tett nyilatkozata állt rendelkezésre, mely szerint az intenzív osztályon való tartózkodása alatt az örökhagyónál táplálási tiltás szerepelt és részére az őt látogató élelmet nem adhatott. A felperes kérte kihallgatni dr. **B.G-t** arra, hogy az orvos valamely örökhagyónál alkalmazott gyógyszert elhallgatott. Mivel a felperes nem adta indokát, hogy ezzel mit kíván bizonyítani, a bíróság az indítvány teljesítését mellőzte. E körben a felperes felhívás ellenére további bizonyítási indítványt nem terjesztett elő, különböző feltételezései, hivatkozásai önmagukban kérelmét nem alapozzák meg, ezért keresete az adott érvénytelenségi ok tekintetében is alaptalan. A kifejtettek alapján az elsőfokú bíróság a végrendelet érvénytelenségének megállapítása iránti keresetet elutasította. Részítéletében a perköltség viseléséről nem döntött, mert erről a pert befejező határozatában fog rendelkezni.

Az elsőfokú bíróság részítélete ellen a felperes terjesztett elő fellebbezést, melyben kérte, hogy az ítélet tábla a részítéletet helyezze hatályon kívül és utasítsa az elsőfokú bíróságot új eljárásra.

A felperes álláspontja szerint a perbeli örökhagyói „ajándékozási végrendelet” érvénytelen, melynek egyik indoka, hogy a Ptk. 647. § (1) bekezdése alapján lehetetlen és ellentmondó nyilatkozatot tartalmaz. Az örökhagyó egyrészt végrendeletként határozta meg az okiratot, másrészt halál esetére szóló ajándékozási szerződésnek. Az ajándékozási szerződés kétoldalú jogügylet, melyről nem lehet szó, mivel az örökhagyó egyoldalú jognyilatkozatot tett, az ajándékozási végrendeletében végakarataráról kívánt nyilatkozni. Az okiratokból kitűnően az örökhagyó nem volt abban az elmeállapotban, hogy a végrendelet és az ajándékozás közötti különbséget észlelje, így e körülmény is alátámasztja a felperesi hivatkozást, hogy az örökhagyó nem volt szellemi képességei birtokában.

A végrendelet érvénytelen azért is, mert azt nem az örökhagyó írta és írta alá. A felperes indítványt tett írásszakértő kirendelésére, amit azonban az elsőfokú bíróság elutasított, annak ellenére, hogy a felperes több alkalommal több írásmintát is rendelkezésre bocsátott. Ezzel az elsőfokú bíróság megszegte a Pp. 197. § (3) bekezdésében és a 177. § (1) bekezdésében foglaltakat, így a Pp. 252. § (3) bekezdése alkalmazásának van helye. Az elsőfokú bíróság a szakértő kirendelésére eredeti írásmintákat kért a felperestől. Szakértő kirendelésére a jogszabály szerint akkor kerül sor, ha a bíróság nem rendelkezik olyan különleges szakértelemmel, amely a perben jelentős tény, vagy egyéb körülmény megállapításához, vagy megítéléséhez szükséges. Amennyiben a bíróság nem rendelkezik ilyen különleges szakértelemmel, akkor abban a kérdésben sem dönthet, hogy eredeti vagy másolati írásminta elégséges és szükséges-e a szakértői vélemény elkészítéséhez, ezért kizárólag egy kirendelésre kerülő szakértő tudná megmondani, hogy a rendelkezésre bocsátott írásminták megfelelőek-e a szakvélemény elkészítéséhez vagy sem. A felperesi álláspont szerint téves az az ítéleti állítás, hogy a felperes csak 2015 márciusában kérte a szakértő kirendelését, ugyanis már korábbi beadványaiban is tett erre vonatkozó indítványt. Az elsőfokú bíróság részítéletében elismeri, hogy a perbeli okirat nem minősül magánokiratnak a Pp. 196. § (1) bekezdés b) pontja alapján, ahogy írásbeli végrendeletnek sem, a Ptk. 629. § (1) bekezdés b) pontjára figyelemmel. A felperesi álláspont szerint a perbeli okiratról az sem állítható, hogy azt az örökhagyó végig maga írta és ő írta alá, a bíróság által figyelembe vett tanúvallomások ugyanis a fellebbezésben részletezettek szerint nem egyeztek a végrendelet készítésének körülményeit illetően.

Fellebbezése kiegészítésében a felperes azt kérte, hogy az ítélet tábla a részítéletet megváltoztatva

keresetének teljes mértékben adjon helyt és állapítsa meg a perbeli végrendelet érvénytelenségét. Másodlagos kérelme a részítélet hatályon kívül helyezésére irányult. A fellebbezés kiegészítés indokai a továbbiakban megegyeznek a fellebbezésben már kifejtettekkel.

Az I. rendű alperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú részítélet helybenhagyását kérte. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság mindent megtett a felperes érdekeinek érvényesítéséhez, a megfelelő tájékoztatással ellátta, aki ennek ellenére bizonyítási kötelezettségének nem tett eleget.

A fellebbezés alaptalan.

Olyan ok nem merült fel, ami a tárgyalás megismétlését, az elsőfokú részítélet hatályon kívül helyezését indokolná, ezért az ítéletábra a részítéletet érdemben bírálta felül.

A fellebbezésben foglaltakra tekintettel az ítéletábra elsődlegesen kiemeli, hogy a PK 85. számú állásfoglalás szerint a végrendeletet csak az arra jogosult által érvényesített megtámadási ok alapján lehet érvénytelenné nyilvánítani. Az elsőfokú eljárásban a felperes keresetét három érvénytelenségi okra alapította és az elsőfokú bíróság azokat bírálta el. Az érvénytelenségi okok önálló kereseti kérelmek, ezért a kereset megváltoztatásának Pp. 247. § (1) bekezdése szerinti tilalmára tekintettel a másodfokú eljárásban új érvénytelenségi okot nem lehet érvényesíteni (BH1995. 279.). A felperes fellebbezésében újabb érvénytelenségi okként hivatkozott a per elbírálására alkalmazandó 1959. évi IV. törvény (továbbiakban: Ptk.) 647. § (1) bekezdésére, valamint arra, hogy az örökhagyó nem volt szellemi képességei birtokában, melyek érvényesítése a kifejtettek szerint a másodfokú eljárásban kizárt, ezért azokat az ítéletábra az elsőfokú részítélet felülbírálatánál figyelmen kívül hagyta.

Az „Ajándékozási Végrendelet” elnevezésű okirat, tartalma alapján megítélve kétséget kizáróan végrendelet, abban ugyanis az örökhagyó halála esetére rendelkezett akként, hogy ingatlanát, ingóságait és pénzét az I. rendű alperesre hagyja, vagyis „ajándékozza”. Végrendelkezési szándéka egyértelműen megállapítható, mert egyoldalú nyilatkozattal halála esetére kívánta minden vagyonát az I. rendű alperesre hagyni, rendelkezését jogi ismeretek hiányában minősítette tévesen ajándékozásnak.

Alaptalanul kifogásolta a felperes, hogy az első érvénytelenségi ok tekintetében az elsőfokú bíróság indítványa ellenére az írásszakértő kirendelését mellőzte. A Pp. 141. § (2) bekezdése szerint, a fél köteles a tényállításait, nyilatkozatait, bizonyítékait - a per állása szerint - a gondos és az eljárást elősegítő pervitelnek megfelelő időben előadni, illetve előterjeszteni. Az elsőfokú bíróság az írásszakértő kirendeléséhez felhívta a felperest az örökhagyótól származó írásminták előterjesztésére, aki ennek az örökhagyó írását, aláírását tartalmazó okiratok fénymásolatban való csatolásával tett eleget. Ezért az elsőfokú bíróság a 2015. március 6. napján tartott tárgyaláson mellőzés terhével hívta fel a felperest 15 napon belül az írásminták eredetben való csatolására, aki ennek nem tett eleget, a birtokában lévő eredeti iratokat nem csatolta, továbbá csak hónapokkal később tett egyes - birtokában nem lévő - eredeti iratok beszerzésére irányuló indítványt. Mindezekre tekintettel a felperes mulasztása az eljárás befejezését késleltette, ezért az elsőfokú bíróság a Pp. 141. § (6) bekezdése alapján helyesen mellőzte a késedelmesen előterjesztett, eredeti iratok beszerzésére, ezáltal eredeti írásminták hiányában az írásszakértő kirendelésére irányuló bizonyítási indítványok teljesítését. Erre figyelemmel az adott érvénytelenségi ok tekintetében a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján hozott döntést, ami az általa kifejtett indokok alapján helytálló.

Az eredeti okiratok csatolására való felhívással összefüggésben a felperes fellebbezésében tévesen

hivatkozott a Pp. 197. § (3) bekezdésének „megszegésére”, mely rendelkezés a perbeli esetre nem irányadó. Az örökhagyó írását, aláírását tartalmazó okiratok másolatát a felperes bizonyítékként csatolta a végrendelet örökhagyótól való származásának megítéléséhez szükséges szakértői vizsgálatához. A Pp. 191. § (1) és (3) bekezdéseiben foglaltak alapján a bíróság jogosult dönteni a tekintetben, hogy a per elbírálásához szükséges-e a bizonyítékként hivatkozott okirat eredeti példányának bemutatása vagy csatolása, és amennyiben szükségesnek tartja, elrendelheti az eredeti okirat peres iratokhoz való csatolását. Ebből következően, a fellebbezési érveléssel szemben az elsőfokú bíróság a Pp. hivatkozott szabályai alapján különleges szakértelem nélkül dönthetett annak kérdésében, hogy szükséges-e az eredeti okiratok csatolása. Erre tekintettel csupán utal az ítélet tábla arra, hogy az elsőfokú bíróság részéről indokolt és megalapozott volt az összehasonlító írásmintákat tartalmazó eredeti okiratok csatolására való felhívás. A perekből szerzett tapasztalat szerint ugyanis az írásszakértők kategorikus véleményét csak eredeti okiratok vizsgálata alapján adnak, mert a kézeredet a kézírás egyedi írássajátosságai feltárásával ítéltető meg és egyes egyedi sajátosságok (pl. kézsúlyozás, kéznyomás, a kézmozgás lendületessége) csak eredeti írás, aláírás alapján tárhatók fel.

A Ptk. 629. § (1) bekezdés a) pontja szerinti holográf végrendelet érvényességéhez tanúk közreműködése nem szükséges. Erre tekintettel a perbeli végrendelet érvényességét nem érinti, hogy a tanúk annak örökhagyói aláírásánál nem voltak együttesen jelen, melyből következően a kereset a felperesnek a tanúk együttes jelenlétének hiányára alapított második érvénytelenségi ok tekintetében is alaptalan.

Az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg, hogy a harmadik érvénytelenségi ok csupán bizonyítatlan felperesi feltételezéseken alapul, ezért alaptalan. Ezzel összefüggésben helyesen mellőzte a felperes tanú kihallgatására irányuló indítványa teljesítését, mert az a körülmény amelyre a felperes a tanú kihallgatását kérte, az adott érvénytelenségi ok megítélése szempontjából jelentőséggel nem bír.

A kifejtettek alapján az ítélet tábla az elsőfokú bíróság részítéletét a Pp. 253. (2) bekezdése szerint helyben hagyta. Pervesztességére tekintettel a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése alapján kötelezte a felperest az illetékfeljegyzési joga folytán le nem rótt fellebbezési illeték megfizetésére. Az I. rendű alperest képviselő pártfogó ügyvéd másodfokú eljárásban felmerült díjának viselésére Pp. 78. § (1) bekezdése alapján a felperes köteles.

Budapest, 2017. május 11.

Fermanné dr. Polák Zita s.k.
a tanács elnöke

. Hegedűs Mária s.k.
előadó bíró

Véghné dr. Szabó Zsuzsanna s.k.
bíró

A Fővárosi Ítéltábla a Dr. Frisch Ügyvédi Iroda (**cím**, ügyintéző: dr. Frisch Gáborügyvéd) által képviselt felperes neve(felperes címe) felperesnek, a dr. Lesti Zsuzsanna pártfogó ügyvéd (**cím**) által képviselt I.rendű alperes neve (**I. rendű alperes címe**) I. rendű, **II. rendű alperes neve (II. rendű alperes címe)** II. rendű alperesek ellen végrendelet érvénytelenségének megállapítása iránt indított perében a Budapest Környéki Törvényszék 2017. október 13. napján meghozott 2/D.P.20.580/2014/77. számú ítélete ellen a felperes részéről 78. sorszám alatt előterjesztett és 82. sorszám alatt indokolt fellebbezés folytán meghozta a következő

í t é l e t e t:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az államnak a Nemzeti Adó-és Vámhivatal felhívására 1.360.000 (Egymillió-háromszázhatvanezer) forint fellebbezési illetéket.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

T.I. 2004. február 14. napján „ajándékozási végrendelet” megnevezésű iratot készített, amelyben ingatlanát, ingóságait és pénzét gondozójára, az I. rendű alperesre hagyta. 2005. március 2. napján **T.I.** elhunyt, törvényes örökösei gyermekei, a felperes és a perben nem álló **T.A.**. Az örökhagyó hagyatékát képezte a 2005. március havi nyugdíja, 64.587 forint összegben, valamint a **p.-i ...** hrsz. alatti zártkerti ingatlan 1.500.000 forint értékben. A hagyatéki eljárásban a közjegyző a 2005. november 21. napján kelt **.../2005/28.** számú végzésével az örökhagyó hagyatékát az I. rendű alperesnek adta át, fele részben teljes, fele részben ideiglenes hatállyal a 2004. február 14-ei végrendelet alapján. A 2006. július 25. napján meghozott 38. sorszámú végzésével megállapította, hogy a hagyatékátadó végzés az ideiglenes hatályú részében teljes hatályúvá vált.

A hagyaték átadását követően az alperesek csereszerződést kötöttek, az I. rendű alperes a részére átadott **p.-i ...** hrsz.-ú ingatlant elcserélte a II. rendű alperes tulajdonában álló **p.-i ..0** hrsz.-ú ingatlanra.

A felperes keresetében egyéb kérelmei mellett **T.I.** örökhagyó (továbbiakban: örökhagyó) 2004. február 14-én kelt írásbeli magánvégrendelete érvénytelenségének megállapítását kérte. E kereseti kérelmét a Budapest Környéki Törvényszék a 2015. október 5. napján kelt 13.P.20.580/2014/36. számú részítéletével elutasította. Az ítéletet a Fővárosi Ítéltábla a 2017. május 11-én meghozott részítéletével helybenhagyta.

A felperes a további, a 2017. szeptember 29. napján tartott tárgyaláson előterjesztett módosított kérelmében annak megállapítását kérte, hogy az általa részletezett ezüsttárgyak az örökhagyó hagyatékába tartoznak, ezért az I. rendű alperest 24 darab ezüstkanna, 24 darab ezüstvilla, 24 darab ezüstkés és 3 darab ezüstpohár 27.000.000 forintos együttes értéke fele összegének megfizetésére kérte kötelezni. Ezen túlmenően hagyatékhoz tartozónak jelölt meg 1 darab ezüst kannát, és 2 darab ezüstpoharat, összesen 4.000.000 forint értékben, 3 darab ezüst süteményes kistányért 1.500.000

forint értékben és az I. rendű alperest ezek teljes értéke megtérítésére kérte kötelezni. Kérte továbbá, hogy a bíróság kötelezze az I. rendű alperest a tárgyaláson általa részletesen felsorolt okiratok kiadására, valamint állapítsa meg az I-II. rendű alperesek között létrejött ingatlan-csereszerződés érvénytelenségét. Valamennyi kérelmét törvényes örökös minőségére alapította.

Az alperesek a kereset elutasítását kérték. Előadták, hogy a jogerős részítélet a felperesi követelés jogalapját kizárja, mert az érvényes végrendelet alapján az örökhagyó örököse az I. rendű alperes, melyre tekintettel a felperes törvényes örökös minőségében igényt nem érvényesíthet. Az I. rendű alperes a keresettel érintett dolgok hagyatékba tartozását és birtokába kerülését tagadta.

Az elsőfokú bíróság ítéletével a felperesnek a hagyatékhoz tartozás megállapítása, a hagyatéki tárgyak kiadása, valamint a szerződés érvénytelenségének megállapítása iránti keresetét elutasította. Megállapította, hogy az I-II. rendű alperes pártfogó ügyvédi díjának viselésére a felperes köteles. Kötelezte a felperest, hogy fizessen meg az államnak 774.000 forint eljárási illetéket.

Az ítélet indokolása szerint a kereset alaptalan. A felperes perbeli igényeit törvényes örökösként érvényesítette. A jelen ügyben a 2013. évi CLXXVII. törvény (továbbiakban: Ptk.) 57. § (1)-(2) bekezdései alapján a jogvita elbírálására az 1959. évi IV. törvény (továbbiakban: Ptk.) rendelkezéseit kell alkalmazni. A Ptk. 599. § (1) bekezdése szerint örökölni törvény vagy végintézkedés alapján lehet. A (2) bekezdés értelmében, amennyiben az örökhagyó után végintézkedés maradt, az öröklés rendjét ez határozza meg. Végintézkedés hiányában az öröklés rendjére a törvény az irányadó. Az nem vitás, hogy a felperes mint az örökhagyó gyermeke, a Ptk. 607. § (1) bekezdése alapján törvényes örökösnek minősül. Azonban az örökhagyó végrendeletet alkotott, melyben örököseként az I. rendű alperest nevezte meg, ezért az öröklés rendjét a végrendelet határozza meg. A felperes ezen végrendelet érvénytelenségének megállapítása iránt terjesztett elő keresetet, amit azonban a bíróság részítéletével jogerősen elutasított. A Pp. 229. § (1) bekezdése alapján az anyagi jogerő az alakilag jogerőre emelkedett ítélethez fűződő azt a joghatást jelenti, hogy az ítélet a felek között felmerült jogvitát véglegesen elbírálta, a peresített jogviszony alapján a feleket megillető jogokat és az őket terhelő kötelezettségeket végérvényesen meghatározta. Mindezekre tekintette, közömbös a felperes azon álláspontja, illetve azon hivatkozása, hogy törvényes örökösként őt illeti meg a hagyatékba tartozó ingók, valamint az ingatlan tulajdonjoga. Mivel az örökhagyó után a végrendeleti öröklés rendje érvényesült, a hagyatékba tartozó vagyontárgyak tulajdonjogát végrendeleti örökösként az I. rendű alperes szerezte meg, ezért a felperesnek hagyatékra vonatkozó megállapítási, illetve ingóságok kiadása, valamint értékük megtérítése iránti kereseti kérelmei alaptalanok.

Mindezek mellett rámutatott az elsőfokú bíróság arra is, hogy a Pp. 123. §-a alapján megállapításra irányuló egyéb kereseti kérelemnek csak akkor van helye, ha a kért megállapítás a felperes jogainak az alperessel szemben való megóvása végett szükséges, és a felperes a jogviszony természeténél fogva, vagy a kötelezettség lejártának hiányában, vagy valamely más okból teljesítést nem követelhet. Ezek a feltételek a perbeli esetben hiányoznak. A jogmegóvási szükséglet azért, mert a felperes nem örököse a hagyatéki vagyonnak, de ha az lenne, akkor sem kérhetne megállapítást, mert ez esetben helye lenne a marasztalásnak (az ingók kiadásának).

A felperes peranyag szolgáltatási kötelezettségének sem tett eleget (Pp. 3. § (3) bekezdése és a 141. § (2) bekezdése). A Pp. X. fejezetében szabályozott bizonyítás nem arra szolgál, hogy a bíróság tisztázza azt, miszerint a keresetnek van-e ténybeli alapja, hanem, hogy a fél által megjelölt tény, körülmény, magatartás megfelel-e a valóságnak. A bíróság tájékoztatása alapján a felperesnek kellett volna bizonyítania az I. rendű alperes tagadásával szemben, hogy az öröklés megnyíltakor az

által megjelölt ingóságok megvoltak, illetve azok az I. rendű alperes birtokába kerültek. Ezen kötelezettségét a felperes nem teljesítette, tényelődását illetően maga is bizonytalan volt, a hagyatékhhoz tartozó ezüsttárgyak körét sem tudta pontosan megjelölni, állítása szerint is bizonytalan értesülései voltak arról, hogy egyes tárgyak az örökhagyó halálakor még megvoltak-e.

Megalapozatlan a felperesnek a csereszerződés érvénytelenségének megállapítása iránti keresete is. A felperes lényegében arra hivatkozott, hogy a csereszerződés azért érvénytelen, mert örökösként ő az örökhagyó hagyatékába tartozó ingatlan tulajdonosa. A Kúria 5/2013. Polgári jogegységi határozata alapján a Ptk. 239/A. § (1) bekezdésében foglaltak tekintetében nem kell vizsgálni a Pp. 123. §-ában meghatározott feltételeket, azonban az állandó bírói gyakorlat szerint a felperest csak akkor illeti meg a más felek között létrejött szerződés érvénytelenségének megállapítása iránti igény, ha ehhez jogi érdeke fűződik. Ez a jogi érdek jelen esetben hiányzik, mert azt kizárólag az alapozhatná meg, ha az örökhagyó után a törvényes öröklés rendje érvényesülne. Mivel a hagyaték végrendeleti öröklés jogcímén került az I. rendű alperes tulajdonába, a felperes eredményesen nem kérheti a hagyatékkal rendelkezni jogosult végrendeleti örökös által kötött szerződés érvénytelenségének megállapítását.

A kifejtettek alapján az elsőfokú bíróság a felperes valamennyi kereseti kérelmét mint megalapozatlant elutasította. A perköltség viseléséről a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján rendelkezett, mely szerint a felperes viseli az alperesek oldalán felmerült pártfogó ügyvédi díjat. A Fővárosi Ítéltábla az 1.Pf.20.205/2017/4/II. számú részítéletében rendelkezett a másodfokú eljárásban felmerült eljárási illeték megfizetése és az alperesek pártfogó ügyvédi díjának viselése felől, ezért a bíróságnak az elsőfokú eljárási illeték viselése tárgyában kellett csak döntenie. A felperes a perindításkor költségkedvezménnyel nem rendelkezett, utóbb a Fővárosi Ítéltábla a 2012. február 16-án kelt 1.Pkf.25.224/2012/2. számú végzésével engedélyezett részére illetékfeljegyzési jogot, és egyúttal feljogosította a költségkedvezmény engedélyezése előtt lerótt 539.000 forint elsőfokú eljárási illeték visszaigénylésére. A jelen ügyben az Itv. 42. § (1) bekezdés a) pontjának a perindításkor (2006. augusztus 11.) hatályos rendelkezését kell alkalmazni, mely szerint az illeték mértéke peres eljárásban legfeljebb 900.000 forint. A pertárgy értéke a 2009. június 17-ei keresetváltoztatás szerint 40.000.000 forint volt, mely alapján az eljárási illeték 900.000 forint. Tekintettel arra, hogy a felperes az illetékfeljegyzési jog engedélyezését követően még lerótt 126.000 forint eljárási illetéket, további 774.000 forint eljárási illeték megfizetésére köteles.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen a felperes terjesztett elő fellebbezést, melynek kiegészítésében elsődlegesen azt kérte, hogy az ítéltábla az elsőfokú ítéletet keresetének megfelelően változtassa meg, míg másodlagos kérelme az ítélet hatályon kívül helyezésére irányult. Álláspontja szerint a családi ezüst étkészlet $\frac{1}{2}$ része, valamint a további ezüsttárgyak a Ptk. 641. §-ában meghatározott hagyománynak minősülnek, melynek jogosultja az örökhagyó gyermekeként a felperes volt. A felperes szerint erről az örökhagyó szóban rendelkezett, aki ráadásul nem volt beszámítható az ajándékozási végrendelet létrejöttékor, így a hagyomány nem is kerülhetett bele a végrendeletbe. Az elsőfokú bíróság megszegte a Pp. 3. § (3) bekezdésében foglaltakat, valamint a Pp. 141. § (2) bekezdését. A 2017. szeptember 29-ei tárgyaláson ugyanis azonnali nyilatkozattételre szólította fel a felperest követelése részletes felsorolását illetően, majd elutasította bizonyítási indítványát anélkül, hogy határidőt adott volna további bizonyítási indítványai és bizonyítékai előterjesztésére.

Az alperesek fellebbezési ellenkérelmet nem terjesztettek elő.

A fellebbezés alaptalan.

Az elsőfokú bíróság olyan, az érdemi döntésre kiható lényeges eljárási szabályt nem sértett, ami a tárgyalás megismétlését tenné szükségessé, ezért az ítélet az ítéletet érdemben bírálta felül.

Mivel a felperes keresettel érvényesített igényeit kifejezetten és kizárólag törvényes örökös minőségére alapította, az elsőfokú bíróság helyesen vizsgálta elsődlegesen keresetösségi jogát. Ennek kérdésében az örökhagyó végrendelete érvénytelenségének megállapítására irányuló kérelmet elutasító jogerős részítéletre tekintettel, a Ptk. 599. § (2) bekezdése alapján helyesen állapította meg, hogy az örökhagyó után az öröklés rendjét végrendelete határozza meg, mely alapján örökös I. rendű alperes.

A végrendeleti öröklés a törvényes öröklés érvényesülését kizárja, ezért a felperes törvényes örökösként az örökhagyó hagyatékára igény érvényesítésére keresetösségi joggal nem rendelkezik. Ez irányadó az alperesek között létrejött szerződés érvénytelensége megállapítására irányuló kérelmére is, ugyanis azt megalapozó jogi érdekeltség hiányában ugyancsak nincs keresetösségi joga a csereszerződés semmisségére való hivatkozásra.

A felperes fellebbezésében alaptalanul kifogásolta, hogy az elsőfokú bíróság az előterjesztett bizonyítási indítványa teljesítését mellőzte, illetve további bizonyítási indítványok előadására nem adott lehetőséget.

A per elbírálására alkalmazandó 1952. évi III. törvény (továbbiakban: Pp.) 3. § (4) bekezdése alapján bíróság mellőzheti a bizonyítás elrendelését, ha az a jogvita elbírálása szempontjából szükségtelen. A keresetösségi jog hiánya az igényérvényesítést kizárja, ezért a kereset elbírálásához az annak tárgyát képező ingóságok örökhagyó halálakor való megléte, azok I. rendű alperes birtokába kerülésének bizonyítása nem volt szükséges. Erre tekintettel az elsőfokú bíróság szükségtelenül rótt a felperes terhére, hogy az I. rendű alperes tagadásával szemben az ingók meglétét és az I. rendű alperes birtokába kerülését nem bizonyította, ezért az ítélet az elsőfokú ítéletből az ezzel kapcsolatos indokolást mellőzi.

A fellebbezésében új tényállítás a felperes arra való hivatkozása, hogy a keresettel érintett ezüsttárgyakra az örökhagyó szóbeli hagyomány rendelése alapján jogosult. A Pp. 235. § (1) bekezdése alapján a fellebbezésben új tény állítása kizárt, ezért az ítélet az ítéletet érdemben bírálta felül.

A kifejtettek alapján az ítélet az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése szerint helybenhagyta. Pervesztességére tekintettel a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése alapján kötelezte a felperest az illetékfeljegyzési joga folytán le nem rótt fellebbezési illeték megfizetésére. Mivel az alperesek pártfogó ügyvédje a másodfokú eljárásban díjazás alapjául szolgáló tevékenységet nem fejtett ki, az ítélet az ítéletet érdemben bírálta felül.

Budapest, 2019. április 25.

Fermanné dr. Polák Zita s.k.
a tanács elnöke

. Hegedűs Mária s.k.
előadó bíró

Véghné dr. Szabó Zsuzsanna s.k.
bíró